

Dobro došli u Kanton Bern

Korisne informacije za novodoseljene osobe

Bosnisch / Kroatisch / Serbisch
bosnien / croate / serbe

Gesundheits- und Fürsorgedirektion
des Kantons Bern
Sozialamt, Abteilung Integration

Direction de la santé publique
et de la prévoyance sociale du
canton de Berne, Office des
affaires sociales, Division Intégration

Dragi novodoseljeni

Srdačno dobrodošli u atraktivni i raznoliki Kanton Bern. Radujemo se tome da ste se odlučili ovdje živjeti.

Kanton Bern raspolaže sa nekoliko gradskih centara, ali i sa mnogo seoskih predjela. Na dan 01. januara 2018 godine ovdje je bilo naseljeno 1.031.126 žitelja (stanovnika), od čega je 16.2% stranih nacionalnosti. Najveći dio bernskih žitelja (stanovnika) živi u gradovima Bern, Biel, Burgdorf i Thun. Sa dva službena jezika, njemačkim i francuskim, Kanton Bern je dvojezičan. Postoji i nekoliko dvojezičnih općina, ali je službeni jezik na općinskom nivou najčešće njemački ili francuski.

Nama je važno da se Vi u Vašoj novozabranoj domovini osjećate dobro i da se brzo možete priviknuti. Integracija je uvijek jedan obostrani proces. Za to je potrebno Vaše angažiranje, isto kao i razumijevanje od strane domaćih žitelja (stanovnika). Ova brošura Vam pruža pregled ponuda i usluga koje Vam olakšavaju prve dane u Kantonu Bern. Molimo Vas da to iskoristite! Mnoge općine imaju uz to i vlastite ponude za integraciju. Za dalje informacije obratite se direktno općini u kojoj živite.

Pogledati također: Informacijska platforma www.integration-be.ch

Brošura «Willkommen in der Schweiz» www.sem.admin.ch > Publikationen & Service > Publikationen www.sem.admin.ch > Publications & services > Publications

Engleska vebstranica kantona Bern: www.cantondebern.ch

Sadržaj

Savjetovanje o pitanjima svakodnevnog života i integracije	5
Boravak / Naknadno doseljenje porodice (spajanje porodice)	6
Tečajevi njemačkog i francuskog jezika i integracioni tečajevi	9
Rad	10
Stanovanje	14
Vaspitanje / čuvanje djece / škola	16
Zdravlje / socijalna sigurnost	21
Zaštita od diskriminacije	26
Porezi	28
Mobilnost	29

Savjetovanje o pitanjima svakodnevnog života i integracije

Imam opća pitanja o životu u Švicarskoj i želim znati više o nekoj određenoj temi. Kome se mogu obratiti?

Imate li specifična pitanja o jeziku? O braku, partnerstvu i porodici? O kućnom nasilju? O školi i zanimanju? O finansijama, pravu i zdravlju? O ophođenju s organima uprave? O migraciji i uzrastu?

Kontakt službe za Integraciju (Ansprechstellen Integration / *Antennes d'intégration*) savjetuju savjetuju strankinje i strance o svim pitanjima svakodnevnog života i pitanjima integracije. Kontakt službe mogu Vam u slučaju potrebe organizirati kontakt i s drugim, specijaliziranim organizacijama.

Grad Bern:

Kompetenzzentrum Integration der Stadt Bern

(Kompetentni centar za pitanja integracije Grada Berna)

Effingerstrasse 33, 3008 Bern

Tel. 031 321 60 36

E-Mail integration@bern.ch

www.bern.ch/integration

Region Emmental-Mittelland-Oberaargau:

isa Informationsstelle für Ausländerinnen- und Ausländerfragen (isa Služba za Informacije za strankinje i strance)

Speichergasse 29, 3011 Bern

Tel. 031 310 12 72

E-Mail beratung@isabern.ch

www.isabern.ch

Region Berner Jura-Seeland-Biel:

Fachstelle Integration / Service spécialisé de l'intégration

Bahnhofstrasse 50 / *Rue de la gare 50*,

2501 Biel/Bienne

Tel. 032 326 12 17

E-Mail integration@biel-bienne.ch

www.biel-bienne.ch/integration_beratung/

www.biel-bienne.ch/integration_conseil

Region Thun-Oberland:

KIO Kompetenzzentrum Integration (KIO Kompetentni centar za pitanja integracije)

Uttigenstrasse 3, 3600 Thun

Tel. 033 225 88 00

E-Mail kio@thun.ch

www.thun.ch/kio

Pregled ostalih savjetovališta i ponuda možete naći na internetskoj stranici:

www.integration-be.ch

Boravak / Naknadno doseljenje porodice (spajanje porodice)

Gdje mogu dobiti informacije o mojoj dozvoli boravka (Aufenthaltsbewilligung / *permis de séjour*) ili dozvoli za nastanjenje (Niederlassungsbewilligung / *permis d'établissement*)?

Vašu dozvolu boravka ili dozvolu za nastanjenje morate redovno produžavati. U zavisnosti od vrste vaše dozvole boravka ili azila (L, B, C, G, N, F) imate različita prava i obaveze. Koji rokovi važe za produženje Vaše sadašnje dozvole? Koja prava i obaveze idu uz Vaš pravni status za strance? Kako možete Vašu dozvolu boravka promijeniti u dozvolu za nastanjenje? Odgovore na ova pitanja mogu Vam dati Migraciona služba Kantona Bern i – ako živite u Bernu, Bielu ili Thunu – Gradske službe za stanovništvo.

Informacije o tome kao i o dobijanju švicarskog državljanstva možete dobiti o Vašoj općini stanovanja.

Migrationsdienst des Kantons Bern / *Service des migrations du canton de Berne* (Migraciona služba Kantona Bern)

Eigerstrasse 73, 3011 Bern
Tel. 031 633 53 15
E-Mail midi.info@pom.be.ch
www.be.ch/migration

Stadt Bern:

Einwohnerdienste, Migration und Fremdenpolizei (Službe za stanovništvo, migraciju i policija za strance)

Predigergasse 5, Postfach, 3001 Bern
Tel. 031 321 53 00
E-Mail einwohnerdienste@bern.ch
www.bern.ch > Politik und Verwaltung > Stadtverwaltung > Direktion für Sicherheit, Umwelt und Energie > Polizeiinspektorat > Einwohnerdienste, Migration und Fremdenpolizei

---

Stadt Biel:

Einwohner- und Spezialdienste / Services des habitants et services spéciaux (Službe za stanovništvo i posebne službe)

Neuengasse 28 / Rue Neuve 28, Postfach 1120, 2502 Biel/Bienne

Tel. 032 326 12 25

E-Mail ESD-SHS@biel-bienne.ch

www.biel-bienne.ch > Behörden/Verwaltung >

Direktion Soziales und Sicherheit >

öffentliche Sicherheit > Einwohner- und

Spezialdienste / www.biel-bienne.ch >

Autorités/ Administration > Direction

de l'action sociale et de la sécurité >

Sécurité publique > Services des

habitants et services spéciaux

Stadt Thun:

Einwohnerdienste der Stadt Thun (Službe za stanovništvo Grada Thuna)

Hofstettenstrasse 14, Postfach 145,

3602 Thun

Tel. 033 225 82 49

E-Mail einwohnerdienste@thun.ch

www.thun.ch/einwohnerdienste

Želio bih da u Švicarsku dovedem svoju porodicu. Kako trebam postupiti i ko me pri tome može savjetovati?

Informacije i sve potrebne formulare za naknadno doseljenje porodice možete dobiti u Vašoj općini stanovanja ili kod Migracione službe Kantona Bern (adrese pogledajte na stranici 6). Podršku u tome Vam mogu ponuditi i kontakt službe za Integraciju Ansprechstellen Integration / *Antennes d'intégration* (adrese pogledajte na stranici 5). Binacionalni parovi i porodice mogu se obratiti i savjetovalištu za žene i muškarce u binacionalnim vezama (frabina).

---

frabina Beratungsstelle für Frauen und Männer in binationalen Beziehungen (frabina Savjetovalište za žene i muškarce u binacionalnim vezama)

Kapellenstrasse 24, 3011 Bern

Tel. 031 381 27 01,

E-Mail info@frabina.ch

www.frabina.ch

U Švicarsku sam došao/la ženidbom/udajom. Šta moram znati?

Imate li pitanja o švicarskom bračnom pravu? O Vašem statusu stranca, stečenom ženidbom sa Švicarkinjom odnosno udajom za Švicarca ili vjenčanjem s osobom s pravom boravka u Švicarskoj? Ili želite opće informacije o braku ili partnerstvu? Službe za obraćanje Integracija (Ansprechstellen Integration / *Antennes d'intégration*) stoje Vam na raspolaganju (adrese pogledajte na stranici 5).

Ako ste se u Švicarskoj oženili/udali ili ako u Švicarskoj živite u braku, podliježete švicarskom bračnom pravu. U Švicarskoj važi načelo ravnopravnost žene i muškarca – također i van bračne zajednice. To znači da oba bračna partnera po svim pitanjima imaju jednaka prava i obaveze i da oboje imaju pravo da donose odluke.

Nasilje u braku je u Švicarskoj tzv. oficijalni delikt. To znači da se to djelo mora krivično-pravno goniti po službenoj dužnosti, pa i protiv volje žrtve.

Podsjetnik na 15 različitih jezika o najvažnijim pravima i obavezama prema švicarskom bračnom pravu možete naći na internetskoj stranici:

www.bj.admin.ch > Gesellschaft > Zivilstand > Merkblätter
www.ofj.admin.ch > Société > Etat civil > Mémentos

Ostale informacije možete naći na internetskoj stranici:

www.integration-be.ch

Informacije o različitim temama binacionalnog braka i partnerstva također se nalaze na internetskoj stranici: www.binational.ch

Tečajevi njemačkog i francuskog jezika i integracioni tečajevi

Gdje mogu učiti njemački ili francuski jezik?

U Kantonu Bern se govori uglavnom njemačkim, a u nekim oblastima francuskim jezikom. U školama njemačkog govornog područja govori se njemačkim književnim jezikom, a u svakodnevnom životu se ipak govori dijalektom, dakle švicarskim njemačkim. Da biste se mogli snalaziti u poslovnom svijetu, kao i u svakodnevnom životu, za Vas je važno da možete razumjeti jezik i govoriti jezikom kojim se govori u Vašem novom mjestu stanovanja. Tako lakše uspostavljate kontakte sa Švicarcima i Švicarkinjama i brže nalazite posao.

U Kantonu Bern postoje brojne ponude za tečajeve jezika. Neki od njih prenose znanja jezika za svakodnevni život u Švicarskoj ili o specifičnim temama, kao što su posao, škola, djeca itd. Pored njih postoje integracioni tečajevi, koji prije svega pružaju znanje o svakodnevici i životu u Švicarskoj. Neki tečajevi nude dodatnu mogućnost za čuvanje djece za vrijeme trajanja tečaja.

Pregled tečajeva njemačkog i francuskog jezika u Kantonu Bern daje

www.be.ch/sprachkurse-migration/
www.be.ch/cours-langue-migration

Pregled različitih ponuda može Vam dati i Kontakt službe za Integraciju u Vašem regionu (adrese pogledajte na stranici 5). Neke od službi i same nude tečajeve jezika i integracione tečajeve.

Rad

Želim raditi u Kantonu Bern. Kako trebam postupiti?

Posjedujete li važeću legitimaciju za strance bez naznake «s pravom na uposlenje»? Tada se javite Službi za kontrolu žitelja (stanovnika) u općini gdje stanujete, prije nego što počnete da radite. Informirajte ovu službu i u onda kada mijenjate poslodavca.

Ako nemate važeću legitimaciju za strance ili posjedujete turističku vizu, nemate pravo na zaposlenje.

Informacije o pristupu tržištu rada i o važećim odredbama u pogledu visine plaća i uvjeta rada možete dobiti kod sljedeće dvije stručne službe.

---

beco Berner Wirtschaft / beco Economie bernoise (beco Ekonomija Berna)

Laupenstrasse 22, 3011 Bern

Tel. 031 633 58 10

E-Mail info.arbeit@vol.be.ch

www.be.ch/arbeit / www.be.ch/travail

Migrationsdienst des Kantons Bern / Service des migrations du canton de Berne (Migraciona služba Kantona Bern)

Eigerstrasse 73, 3011 Bern

Tel. 031 633 53 15

E-Mail midi.info@pom.be.ch

www.be.ch/migration

Kako mogu tražiti posao?

Oglase za posao možete naći u dnevnim novinama, regionalnim ili gradskim oglasnicima ili na internetu. Platforma www.arbeit.swiss / www.travail.swiss sadrži pored oglasa za radna mjesta i savjete o traženju posla i o prijavama za uposlenje.

Svoju prijavu za uposlenje s priložima možete deponirati i kod privatnih Ureda za upošljavanje na određeno vrijeme u Vašem regionu. Oni posreduju ne samo kod upošljavanja na određeno vrijeme, nego i kod upošljavanja na neodređeno vrijeme.

Osim toga, ispričajte svim svojim prijateljima, poznanicima, rodbini i susjedima da tražite radno mjesto. Često se radna mjesta dodjeljuju preko mreže poznanstava.

Posebno za osobe sa stranim porijeklom neke organizacije nude mentorske programe, projekte za lakše stupanje u poziv, kao i za dalje usavršavanje. Pregled različitih ponuda možete naći na internet-skoj stranici: www.integration-be.ch

Gdje mogu dobiti podršku prilikom traženja uposlenja?

Savjet možete dobiti u Regionalnom centru za posredovanje prilikom upošljavanja (RAV) / *Offices régionaux de placement (ORP)*. Ukupno 18 RAV-ovih sjedišta u Kantonu Bern možete naći na internetskoj stranici: www.be.ch/arbeit / www.be.ch/travail

Na stranici www.integration-be.ch možete pronaći još adresa ustanova, koje Vam mogu pomoći pri sastavljanju Vaše prijave na oglas ili Vam dati savjete vezane za posao ili nezaposlenost.

Šta trebam poduzeti za priznavanje diplome u Švicarskoj?

Nisu sve strane diplome priznate u Švicarskoj. Postoje razne službe za priznavanje stranih svjedodžbi (sve-dočanstava) i zanimanja. Nacionalna kontakt služba za priznavanje profesionalnih kvalifikacija je prva ustanova kojoj se trebate obratiti za pitanja vezana za priznavanje stranih diploma.

Staatssekretariat für Bildung, Forschung und Innovation (SBFI) / *Secrétariat d'Etat à la formation, à la recherche et à l'innovation (SEFRI)*

(Državni sekretarijat za obrazovanje, istraživanje i inovacije – SBFI)

Kontaktstelle für die Anerkennung von Berufsqualifikationen / *Point de contact national pour la reconnaissance des qualifications professionnelles*
(Nacionalna kontakt služba za priznavanje profesionalnih kvalifikacija)

Einsteinstrasse 2, 3003 Bern

Tel. 058 462 28 26

E-Mail kontaktstelle@sbfi.admin.ch

www.sbfi.admin.ch/diploma

Informacije o priznavanju stranih kvalifikacija stečenih obrazovanjem daju i centri za savjetovanje za odabir zanimanja i informacije BIZ Berufsinformationszentrum / *OP Centres d'orientation professionnelle*. Njihove adrese možete naći na internetskoj stranici:
www.be.ch/biz / www.be.ch/cop

Kako se dalje mogu obrazovati?

Potražite ovdje u praktičnoj bazi podataka o daljem obrazovanju podatke u Vašoj oblasti interesiranja:

www.berufsberatung.ch > Aus- und Weiterbildung > Weiterbildung / www.orientation.ch > *Formations* > *Formation continue*

Obratite pažnju i na informacije vezane za profesionalne kvalifikacije odraslih: www.berufsberatung.ch > Berufsabschluss für Erwachsene / www.orientation.ch > *Certification professionnelle pour adultes*

Za savjetodavni razgovor se možete prijaviti Centru za savjetovanje za odabir zanimanja i informacije Vašeg regiona BIZ Berufsinformationszentrum / *OP Centre d'orientation professionnelle*, kako biste dobili pregled različitih ponuda za dalje obrazovanje. Adrese regionalnih centara BIZ / *OP* možete naći na internetskoj stranici: www.be.ch/biz / www.be.ch/cop

Želim se ponovo orijentirati po pitanju poziva. Gdje mogu dobiti podsticaje za to?

Savjetovalište za odabir zanimanja rado će Vas informirati o mogućnostima za obrazovanje, studiranje i usavršavanje. U savjetovalištu sa savjetnikom možete razgovarati o Vašoj aktuелnoj situaciji i dobiti informacije o mogućnostima za neki poziv. Savjetovalište ne posreduje u pronalaženju radnog mjesta. Javite se direktno Centru za savjetovanje i informiranje o zanimanjima BIZ Berufsinformationszentrum / *OP Centre d'orientation professionnelle* u Vašem regionu. Dalje informacije i podatke potrebne za uspostavljanje kontakta možete naći na internetskoj stranici: www.be.ch/biz / www.be.ch/cop

Stanovanje

Tražim stan. Kako treba da postupim?

Oglase za stanove također možete naći u dnevnim novinama, oglasnicima u Vašem regionu i na internetu (npr. www.immoscout24.ch ili www.home.ch).

Adrese internetskih tražilica (pretraživača) za stanove, savjete za preseljenje i prijavljivanje, kao i informacije vezane za «Stanovanje u Švicarskoj» na 16 jezika nalazi se na internetskoj stranici: www.integration-be.ch

Vodite računa o tome da se u roku od prvih 14 dana prijavite općini u kojoj stanujete, ukoliko se useljavate u novi stan.

Gdje mogu dobiti informacije o pravnim odredbama u vezi sa iznajmljivanjem stana?

Informaciju o pitanjima vezanim za pravne odredbe o iznajmljivanju stana možete dobiti kod kantonalnih službi za rješavanje sporova (Kantonale Schlichtungsbehörden / *Autorités cantonales de conciliation*). Adrese službe nadležne za Vaš region možete naći na internetskoj stranici: www.be.ch/justiz > Schlichtungsbehörden / www.be.ch/justice > *Autorités de conciliation*.

Korisna služba za obraćanje je i Kantonalno udruženje podstanarki i podstanara / ASLOCA. Ovo udruženje nudi svojim članovima besplatno pravno savjetovanje i sve druge usluge vezane za pravne probleme oko iznajmljivanja stanova.

Mieterinnen- und Mieterverband Kanton Bern

(Udruženje podstanarki i podstanara Kantona Bern njemačko govorno područje kantona regije Biel)

Monbijoustrasse 61, 3007 Bern
Tel. 031 378 21 21
E-Mail mv@mvbern.ch
www.mieterverband.ch

ASLOCA Transjura (Berner Jura / Jura bernois)

Rue des Granges 10, Case postale 46,
2800 Delémont 1
Tel. 032 422 74 58
www.asloca.ch/transjura

Dalje informacije i savjetovališta o pitanjima vezanim za pravne odredbe o iznajmljivanju stana možete naći i na internetskoj stranici: www.integration-be.ch

Vaspitanje / Čuvanje djece / Škola

Postala/o sam majka/otac i imam pitanja o postupanju s mojim malim djetetom. Kome se mogu obratiti?

Savjetovalište za majke i očeve (Mütter- und Väterberatung / *Centre de puériculture*) nudi svim roditeljima besplatno savjetovanje i podršku, kako bi im dalo orijentaciju, ohrabrenje i sigurnost u materinstvu i očinstvu. Ovisno od životne faze i starosti djeteta roditelji imaju različita pitanja. Savjetovalište za majke i očeve (Mütter- und Väterberatung / *Centre de puériculture*) ima specifične ponude za one koji će postati roditelji, za vrijeme nakon poroda, kao i za vrijeme od prve godine života pa do polaska u vrtić. Ovakva savjetovališta postoje u skoro svim općinama Kantona Bern. Adrese i točna mjesta možete naći na internetskoj stranici: www.mvb-be.ch / www.cp-be.ch

Kako se mogu ojačati u mojoj ulozi majke ili oca i naučiti više o temama vezanim za vaspitavanje?

Na porodičnim susretima, u centrima za majke i na sastajalištima u susjedstvu postoje tečajevi za roditelje. I Odbori roditelja u školama organiziraju prigode za roditelje sa odabranim temama. Raspitajte se u Vašoj općini stanovanja ili pogledajte na internetskoj stranici Familienportal www.be.ch/familie / www.be.ch/famille koje ponude postoje u Vašem regionu.

Za pitanja vezana za odgoj djece predškolske i školske dobi možete se obratiti Savjetovalištu za odgoj kantona Bern Erziehungsberatung des Kantons Bern / *Service psychologique pour enfants et adolescents du canton de Berne* www.erz.be.ch/erziehungsberatung / www.erz.be.ch/spe

U hitnim slučajevima se možete obratiti hitnoj službi za roditelje (Elternnotruf):

Hitna služba za roditelje

Tel. 0848 35 45 55

www.elternnotruf.ch

Kako je izgrađen školski sistem u Kantonu Bern?

Obavezno vrijeme školovanja iznosi jedanaest godina. Nastava i nastavna sredstva su besplatni.

Kao pripremu za školu sva djeca nakon četvrtog rođendana posjećuju dvije godine dječji vrtić. Nakon dječjeg vrtića djeca šest godina pohađaju primarni stupanj školskog obrazovanja (osnovno obrazovanje) i nakon toga prelaze na sekundarni stupanj školskog obrazovanja, koji traje tri godine.

Informacije o školi i o dječjem vrtiću možete na mnogim jezicima naći na internetskoj stranici:

www.erz.be.ch/elterninfo/
www.erz.be.ch/info-parents

Direkcija za vaspitanje Kantona Bern (Erziehungsdirektion des Kantons Bern/ Direction de l'instruction publique du canton de Berne)

Sulgeneckstrasse 70, 3005 Bern
Tel. 031 633 84 51,
E-Mail akvb@erz.be.ch / oeco@erz.be.ch
www.erz.be.ch

Nakon završetka obaveznog vremena školovanja stoje na raspolaganju mnoge mogućnosti. Najbolje je da se kod Savjetovaništa za odabir poziva i informativnim centrima (BIZ Berufsbe-

ratungs- und Informationszentren / *OP Centres d'orientation professionnelle* (www.be.ch/biz / www.be.ch/cop) informirate o različitim ponudama. Ovisno od interesovanja i sposobnosti može se pohađati zanat sa ili bez završne mature, gimnazija, neka srednja stručna škola ili srednja trgovačka škola.

Za mlade koji još ne žive dugo u Švicarskoj postoje tečajevi jezika i ponude pomoću kojih mogu premostiti vrijeme i gdje se mogu pripremati do polaska u stručne škole ili u srednje škole. Informacije o tečajevima jezika možete dobiti u Kontakt službama za integraciju (adrese vidite na strani 5) ili na internet stranici

www.be.ch/sprachkurse-migration/
www.be.ch/cours-langue-migration.

Kod traženje ponuda za premostiti vrijeme, pomažu Vam nosioci službi za tu vrstu ponuda.

Direkcija za vaspitanje Kantona Bern (Erziehungsdirektion des Kantons Bern/ Direction de l'instruction publique du canton de Berne)

Regionalni centri sa ponudama za premostiti vrijeme
(Regionale Triagestellen Brückenangebote /
Services d'aiguillage solutions transitoires)
E-Mail info.cmbb@erz.be.ch
www.erz.be.ch/triagestelle/
www.erz.be.ch/service-aiguillage

Švicarska ima dualni sistem stručnog obrazovanja. To znači da se učenje zanata sastoji iz praktičnog dijela u nekom pogonu za sticanje obrazovanja, kao i iz teoretskog dijela u stručnoj školi. Za vrijeme učenja zanata može se položiti zanatska matura. Ona daje pravo za studiranje na višim stručnim školama. Ko dodatno položi «Passerelle Berufsmaturität – universitäre Hochschulen» / «*Passerelle maturité professionnelle – hautes écoles universitaires*» ispit, taj može studirati i na Švicarskim univerzitetima i tehničkim Visokim školama. Time je put preko učenja zanata ekvivalentan putu preko gimnazije. On pored toga često pruža bolje profesionalne perspektive.

Pregled o obrazovnim pravcima kao i informacije na raznim jezicima možete naći na internetskoj stranici:

www.berufsberatung.ch >

Direkteinstieg > Aus dem Ausland /

www.orientation.ch

Accès direct: Je suis > de l'étranger

Dalje informacije o pojedinačnim obrazovnim pravcima možete naći na internetskoj stranici: www.erk.be.ch > Berufsbildung ili > Mittelschule / www.erk.be.ch > *formation professionnelle ili > écoles moyennes* i www.integration-be.ch

Podsjetnik na pet različitih jezika o prelasku u gimnaziju u Kantonu Bern možete naći na internetskoj stranici:

www.erk.be.ch/aufnahmegym /

www.erk.be.ch/admission-gymnase

U Kantonu Bern se na raznim mjestima redovno nude prigode za roditelje, omladinu i mlade odrasle osobe sa stranog govornog područja vezane za ponude oko izbora zanimanja: www.be.ch/biz-migration / www.be.ch/op-migration

Kako ću prijaviti svoju djecu u školu?

Djecu prijavite kod Općinske uprave ili direktno kod školske uprave u Vašoj općini stanovanja.

Želim da moja djeca budu dobro pripremljena za školu i da već prije polaska u dječji vrtić nauče njemački odnosno francuski. Koje ponude postoje?

Redovno posjećivanje cjelodnevnog dječjeg vrtića, neke grupe za igru ili porodice za dnevni smještaj djece predstavljaju dobru mogućnost za Vaše dijete da rano nauči i vježba određeni jezik kojim se govori u Švicarskoj. Više informacija o tim ponudama možete naći na internetskoj stranici:

www.be.ch/familie/
www.be.ch/famille

Postoje tečajevi jezika za roditelje, koji nude čuvanje djece za vrijeme nastave, tokom kojeg se djeca jezički podstiču. Takve ponude tečajeva možete naći na internetskoj adresi:

www.be.ch/sprachkurse-migration/
www.be.ch/cours-langue-migration

Što da radim ako nastupe problemi u školi?

Razgovarajte s učiteljima. Možete se obratiti i Savjetovalištu za vaspitanje Kantona Bern (Erziehungsberatung des Kantons Bern / *Service psychologique pour enfants et adolescents du canton de Berne*). Mjesta, adrese i telefonske brojeve svih 13 regionalnih centara možete naći na internetskoj stranici: www.erk.be.ch/erziehungsberatung/ / www.erk.be.ch/spe

Neke općine uz to nude i školski socijalni rad u formi savjetovanja kod socijalnih ili osobnih problema djece i omladine, kao i njihovih roditelja. I škola sama pomaže da se socijalni problemi, koji ugrožavaju uspjeh u školi, što prije prepoznaju i da se primjene neophodne mjere. Raspitajte se jednostavno kod školske uprave u Vašoj općini.

Želim svoje dijete dati na čuvanje. Koje mogućnosti postoje?

U Kantonu Bern možete polagati pravo na različite ponude za čuvanje djece van porodice. Dalje informacije o troškovima, kao i o pomoći kod traženja adekvatne ponude možete naći na internetskoj stranici:

www.be.ch/familie /
www.be.ch/famille

Postoje pored toga škole sa cjelodnevnim boravkom, u kojima svoju djecu možete dati na čuvanje prije nastave, za vrijeme podnevne pauze ili nakon nastave. Ovakvo čuvanje je po pravilu integrirano u narodnu školu u općini i održava se u prostorijama škole. Cijene za škole sa cjelodnevnim boravkom obračunavaju se prema dohotku, imovini i veličini porodice. Pregled bernskih općina koje imaju u ponudi škole sa cjelodnevnim boravkom, kao i dalje informacije možete naći na internetskoj stranici:

www.be.ch/familie /
www.be.ch/famille

Zdravlje / socijalna sigurnost

Bolestan/bolesna sam. Kojeg ljekara trebam konsultirati?

Možete se slobodno odlučiti kojem ljekaru želite ići. Postoje ipak modeli zdravstvenog osiguranja sa ograničenim pravom izbora ljekara. U elektronskom telefonskom imeniku naći ćete adrese brojnih ljekara. Pod www.doctorfmh.ch možete ljekare sa poznavanjem Vama potrebnog jezika, specijalnosti i regiona. Informacije i ponude za liječenje psihičkih oboljenja možete naći na mnogim jezicima pod www.psy.ch.

Najbolje Vam je izabrati kućnog ljekara / kućnu ljekarku u koga/koju imate povjerenja. U slučaju bolesti su kućni ljekari / kućne ljekarke u Švicarskoj Vaša prva kontakt-osoba. Oni često dolaze u kućne posjete, a u hitnim slučajevima su dostupni i noću ili u dane vikenda. Ako je to potrebno, oni će Vas uputiti ljekaru specijalisti ili dalje u bolnicu. Samo u situacijama opasnim po život obratite se bolničkim hitnim službama.

Za hitne medicinske konsultacije u Gradu Bernu Vam stoje na raspolaganju sljedeće službe kućnih ljekara za hitne slučajeve:

Region Bern:

CITY NOTFALL AG

(svakoga dana 7.00–22.00 sati)
Schanzenstrasse 4a, 3008 Bern
Tel. 031 326 20 00
E-Mail info@citynotfall.ch
www.citynotfall.ch

Praxiszentrum am Bahnhof

Parkterrasse 10, 3012 Bern
Tel. 031 335 50 00
E-Mail pzb.bern@hirslanden.ch
www.hirslanden.ch > Leistungsangebot
> Ambulante Zentren > Praxiszentrum am Bahnhof Bern / www.hirslanden.ch > *Offre de prestations* > *Centres ambulatoires* > *Praxiszentrum am Bahnhof Bern*

Region Biel:

notfallpraxisbiel Spitalzentrum Biel / Cabinet d'urgences Bienne

Spitalzentrum Biel /
Centre hospitalier Biel-Bienne
Vogelsang 84 / *Chante-Merle 84*,
2501 Biel/Bienne
Tel. 032 324 48 44 ili
0900 900 024 (sa troškovima)
www.notfallpraxisbiel.ch /
www.cabinetdurgencesbienne.ch

Walk-in-Clinic

Unionsgasse 14/Eisengasse 11 /
Rue de l'Union 14/Rue du Fer 11
 2502 Biel/Bienne
 Tel. 032 344 46 66
 E-Mail wic@mzb-cmb.ch
www.mzb-cmb.ch

Region Thun:

Hausärztlicher Notfalldienst Region Thun

Krankenhausstrasse 12, 3600 Thun
 Tel. 033 226 45 56
 E-Mail public@han-rt.ch
www.notfallthun.ch

Želio/željela bih više saznati o švicarskom zdravstvenom sistemu ili o nekoj određenoj temi iz oblasti zdravlja. Kome se mogu obratiti?

Imate li specifična pitanja o ishrani i kretanju? O djeci i zdravlju? O ljubavi i seksualnosti? Ili uopće o zdravstvenom zbrinjavanju u Švicarskoj? Brošure na mnogim stranim jezicima možete pronaći ili besplatno naručiti na internetskoj adresi: www.migesplus.ch

Kako ostati zdrav?

Najbolja preventiva za očuvanje svog i zdravlja porodice je voditi računa o zdravlju, čime povećavate kvalitet života. Pokušajte da se hranite zdravo i da se svaki dan barem 30 minuta krećete (npr. šetnja, vožnja bicikla, bavljenje sportom).

Imate li pitanja vezanih za ovisnost i rizična ponašanja i želite da Vam se pruži podrška?

Na online portalu www.safezone.ch možete naći informacije vezane za ovisnost kao i adrese službi kojima se možete u Vašoj okolini obratiti, te kod istih možete otići na anonimno savjetovanje.

Kako odabrati zdravstveno osiguranje?

Zdravstveno osiguranje je u Švicarskoj obavezno. Ko se želi nastaniti u Švicarskoj, mora u roku od tri mjeseca zaključiti osnovno zdravstveno osiguranje kod nekog zdravstvenog osiguranja. Dalje informacije možete naći na internetskoj stranici: www.integration-be.ch

Ima mnogo različitih zdravstvenih osiguranja. Možete sami odlučiti gdje ćete se osigurati. Svako zdravstveno osiguranje je obavezno da Vas uključi u osnovno zdravstveno osiguranje. Osnovno zdravstveno osiguranje pokriva troškove liječenja kod ljekara, kao i u bolnicama u Kantonu Bern. Jedan dio ljekarskog ili bolničkog računa morate međutim sami izmiriti. To je osobno učešće - participacija.

Osnovno osiguranje neće preuzeti troškove zubarskih usluga liječenja. Na sljedećoj internetskoj stranici možete uporediti koje Vam zdravstveno osiguranje najviše odgovara:

www.comparis.ch > Versicherungen / **<https://fr.comparis.ch>** > Assurances

Dalje informacije o ponudama i premijama različitih zdravstvenih osiguranja možete naći na internetskoj stranici:

www.bag.admin.ch > Versicherungen > Krankenversicherung / **www.ofsp.admin.ch** > Assurances > Assurance-maladie

Ako vrlo malo zarađujete, možete dobiti pojeftinjenje premije. To znači da će Savezna država i Kanton platiti Vašu premiju. Pravo na pojeftinjenje premije će po pravilu biti automatski preispitano na temelju dostavljene poreske prijave. Novodoseljene osobe iz inostranstva sa dozvolom boravka B, L, N ili F moraju Službi za socijalna osiguranja Amt für Sozialversicherungen / *Office des assurances sociales* podnijeti zahtjev za pojeftinjenje premije. Tamo ćete dobiti dalje informacije i potrebne formulare.

**Amt für Sozialversicherung und
Stiftungsaufsicht (ASV) /
Office des assurances sociales (OAS)
(Služba za socijalna osiguranja)**

Abteilung Prämienverbilligung und
Obligatorium / *Service de la réduction
des primes et de l'application du
régime obligatoire* (Odjeljenje za pojeftinjenje
premije i obligatorij (obavezno osiguranje))
Forelstrasse 1, 3072 Ostermündigen
Tel. 031 636 45 00
E-Mail asv.pvo@jgk.be.ch
www.be.ch/pvo / www.be.ch/rpo

Što je to AHV/IV?

U Švicarskoj su obavezni starosno osiguranje i osiguranje nasljednika Alters- und Hinterlassenenversicherung (AHV) / *Assurance-veillesse et survivants* (AVS), kao i invalidsko osiguranje Invalidenversicherung (IV) / *Assurance-invalidité* (AI). AHV / AVS je dio penzijskog osiguranja. Žene dobivaju starosnu penziju nakon napunjene 64. godine starosti, muškarci nakon napunjene 65. godine starosti.

Invalidsko osiguranje osigurava Vaše egzistencijalne potrebe, ako ste, na primjer, nakon neke nezgode samo još djelimično radno sposobni ili uopće niste više radno sposobni, ili zbog zdravstvenih ograničenja od samog rođenja niste u mogućnosti da radite.

Od napunjene 18. godine života morate plaćati doprinose za AHV/IV / AVS/AI. Zaposlenim osobama će oni biti automatski odbijani od zarade. Ako ste nezaposleni ili ste samostalni poduzetnik, doprinose morate plaćati sami direktno kod ovog osiguranja.

Ausgleichskasse des Kantons Bern / Caisse de compensation du canton de Berne

Chutzenstrasse 10, 3007 Bern
Tel. 031 379 79 79
E-Mail info@akbern.ch
www.akbern.ch

Dalje informacije o AHV/IV / AVS/AI i sve potrebne formulare možete naći na internetskoj stranici:

www.ahv-iv.ch / www.avs-ai.ch

Koja druga osiguranja bih trebao/ trebala zaključiti, iako nisu obavezna?

Preporučuje se zaključivanje sljedećih osiguranja. Skoro sve osobe u Švicarskoj ih imaju zaključene.

Osiguranje od nezgode:

Ako radite, osigurani ste od nezgode preko Vašeg poslodavca. Ako radite više od osam sati sedmično kod istog poslodavca, onda ste preko njega osigurani i od nezgode izvan radnog vremena. Ako nemate posao ili radite manje od osam sati sedmično, osiguranje od nezgode možete zaključiti preko, na primjer, Vaše organizacije zdravstvenog osiguranja.

Osiguranje od odgovornosti za štetu:

Ako nekome nanesete štetu, Vi ste za nju odgovorni. To znači, da Vi za nju morate platiti. Osiguranje od odgovornosti za štetu štiti Vas od finansijskih posljedica ovakvih šteta. Često su sa niskim premijama osigurane već velike sume za obeštećenje. Pregled ponuda različitih osiguranja od odgovornosti za štetu možete naći na internetskoj stranici:

www.comparis.ch > Versicherungen / <https://fr.comparis.ch> > Assurances

Osiguranje stvari u domaćinstvu:

Osiguranje stvari u domaćinstvu pokriva štete koje nastanu na Vašem stanu i na Vašem posjedu zbog djelovanje vatre, vode, elementarnih nepogoda (npr. oluja ili poplava), krađe i loma stakla. Vlasnici stana koji Vi želite unajmiti najčešće zahtijevaju da Vi zaključite osiguranje stvari u domaćinstvu. Osiguranje stvari u domaćinstvu se često nudi zajedno sa osiguranjem od odgovornosti za štetu. Pregled različitih ponuda i premija možete naći na internetskoj stranici:

www.comparis.ch > Versicherungen / <https://fr.comparis.ch> > Assurances

Dalje informacije o osiguranjima možete naći na internetskoj stranici:

www.integration-be.ch

Zaštita od diskriminacije

Gdje ću dobiti podršku ukoliko osjetim rasizam?

Kanton i općine imaju zadatak da se brinu o izbjegavanju i suzbijanju diskriminacije. Osnovno pravo na zaštitu od diskriminacije zbog rase, boje kože, spola, uzrasta, jezika, porijekla, načina života, seksualne orijentacije, političkih ili religioznih uvjerenja, kao i tjelesne, intelektualne ili psihičke ometenosti, važi za svaku osobu, neovisno od statusa u pogledu boravka i nacionalnosti.

Osobe koje su pogođene rasizmom dobijaju podršku kod sljedećih službi:

Pravno savjetovanje za žrtve rasistične diskriminacije:

Berner Rechtsberatungsstelle für Menschen in Not (RBS)

(Bernska služba za pravno savjetovanje ljudi u nevolji - RBS)

Eigerplatz 5, 3007 Bern

Tel. 031 385 18 20

E-Mail info@rechtsberatungsstelle.ch

www.rechtsberatungsstelle.ch

Služba za informacije i savjetovanje u slučaju nasilja i rasizma:

gggfon – gemeinsam gegen Gewalt und Rassismus

(gggfon - zajedno protiv nasilja i rasizma)

Tel. 031 333 33 40

E-Mail melde@gggfon.ch

www.gggfon.ch

Informacije, savjetovanje i posredovanje (ukoliko nije nadležna neka regionalna služba):

Eidgenössische Kommission gegen Rassismus EKR / Commission fédérale contre le racisme (CFR)

(Federalna Komisija za Rasizam – EKR)

Inselgasse 1, 3003 Bern

Tel. 058 464 12 93

E-Mail ekr-cfr@gs-edi.admin.ch

www.ekr.admin.ch

Daljne informacije i ponude o zaštiti od diskriminacije i suzbijanju rasizma možete naći na internetskoj stranici:

www.integration-be.ch

Porez

Novcem od poreza se finansiraju važni zadaci države za opće dobro svih osoba koje žive u Švicarskoj. Na primjer u područjima obrazovanja, socijalnog blagostanje, zdravstva ili saobraćaja.

Kako plaćam porez u Kantonu Bern?

Ukoliko ni Vi ni Vaš bračni partner nemate dozvolu za nastanjenje C, porez će Vam biti odbijan direktno od zarade (tzv. porez koji se ubire na izvoru nastanka oporezivih prihoda - Quellensteuer). Osobe sa dozvolom za nastanjenje i Švicarkinje i Švicarci, kao i njihovi strani bračni partneri, moraju svake godine sami popuniti i predati poresku prijavu.

Ako imate pitanja vezana za porez, obratite se Vašem poslodavcu, Uredu za porez u Vašoj općini stanovanja ili kantonalnoj poreskoj upravi *Steuerverwaltung des Kantons Bern / Intendance des impôts du canton de Berne*. Na njihovoj internetskoj stranici možete naći i mnogo korisnih savjeta i informacija.

Steuerverwaltung des Kantons Bern / Intendance des impôts du canton de Berne

(Poreska uprava Kantona Bern)

Brünnenstrasse 66, 3018 Bern

Postadresse:

Postfach, 3001 Bern

Tel. 031 633 60 01

www.be.ch/steuern / www.be.ch/impots

Moram li plaćati radio- i TV-pretplatu?

Prijem radio i TV signala u Švicarskoj podliježe naplati. Pretplata će biti naplaćena preko Serafe. Ovdje se možete prijaviti ukoliko posjedujete televizijski ili radio aparat ili imate uređaj putem kojeg možete pratiti radio- i TV-program (npr. kompjuter ili smart mobilni telefon). Po domaćinstvu je dovoljna jedna prijava. Emisije na različitim uređajima može gledati i slušati bilo koji broj osoba u domaćinstvu.

SERAFE AG

Postfach, 8010 Zürich

Tel. 058 201 31 67

E-Mail info@serafe.ch

www.serafe.ch

Mobilnost

Kako mogu koristiti za kretanje sredstva javnog saobraćaja?

Kanton Bern i cijela Švicarska raspolazu dobro izgrađenom željezničkom i autobuskom mrežom. Redove vožnje, planove linija i regionalne pretplatne karte možete naći na internet-skoj stranici: www.mylibero.ch

Tarifna udruženja omogućavaju promjenu saobraćajnog sredstva s istom voznom kartom. U Kantonu Bern postoje sljedeća tarifna udruženja:

Region Bern-Solothurn-Biel-Berner Jura:

LIBERO

www.mylibero.ch

Region Thun-Berner Oberland:

BeoAbo

www.beoabo.ch

Švicarske savezne željeznice (Schweizerische Bundesbahnen SBB / *Chemins de fer fédéraux CFF*) nude pretplatne karte važeće na cjelokupnoj teritoriji Švicarske. Sa tzv. «Halbtax-Abo» / «*abonnement demi-tarif*» možete koristiti skoro sva javna prevozna sredstva uz plaćanje samo polovice cijene. Informacije o pretplatnim kartama SBB-a / CFF, kao i sveobuhvatne informacije o redovima vožnje u cijeloj Švicarskoj možete dobiti na svakom šalteru na željezničkoj stanici ili na internet-skoj stranici: www.sbb.ch / www.cff.ch

Ukoliko želite najamiti automobil, Mobility-Carsharing - pored mnogih drugih kuća za iznajmljivanje automobila - na 1500 lokacija za iznajmljivanje u Švicarskoj nudi automobile raznih veličina. Za to morate postati član kod Mobility: www.mobility.ch

Na što moram obratiti pažnju kada vozim bicikl?

Bicikl – ili «Velo», na švicarskom njemačkom - je omiljeno prevozno sredstvo u Švicarskoj. Preporučljivo je zaključivanje osiguranja od odgovornosti za štetu, kako biste bili osigurani u slučaju nezgoda koje ste prouzokovali kao vozač bicikla. Više informacija o tome možete naći na stranici 25.

Spisak najljepših puteva za vožnju biciklom možete naći na internetskoj stranici: www.veloland.ch / www.suissemobile.ch ili kod udruženja Pro Velo, koje nudi i tečajeve za vožnju bicikla za djecu i odrasle.

Pro Velo Kanton Bern / *PRO VELO Canton de Berne*

Birkenweg 13
3013 Bern
Tel. 031 318 54 12
E-Mail sekretariat@pro-velo-be.ch
www.pro-velo-be.ch

Svoju vozačku dozvolu sam stekao/stekla u inozemstvu (inostranstvu). Smijem li sa njom voziti automobil u Švicarskoj?

Vašu stranu vozačku dozvolu možete koristiti u Švicarskoj 12 mjeseci. Nakon toga je morate zamijeniti za švicarsku vozačku dozvolu. Dalje informacije i potrebne formulare možete naći na internetskoj stranici:

www.be.ch/svsa > Führerausweise /
www.be.ch/ocrn > permis de conduire

Strana motorna vozila i prikolice moraju biti opremljeni švicarskim registarskim tablicama, ako se sa njima duže od jedne godine zadržavate u Švicarskoj. Ako Vašim vozilima u Švicarskoj uz naplatu prevozite osobe ili robu, morate to odmah prijaviti.

Strassenverkehrs- und Schiffahrtsamt des Kantons Bern / *Office de la circulation routière et de la navigation*

(Služba za cestovni i brodski saobraćaj Kantona Bern)

Schermenweg 5, Postfach, 3001 Bern
Tel. 031 635 80 80
E-Mail info.svsa@pom.be.ch
www.be.ch/svsa / www.be.ch/ocrn

Što moram znati kao vozač automobila?

U švicarskom cestovnom saobraćaju važe sljedeća ograničenja brzina, odstupanja su signalizirana:

U naseljenom mjestu: 50 km/h

Van naseljenog mjesta: 80 km/h

Autoceste: 100 km/h

Autoput: 120 km/h

Autoputevi su sa obaveznom naplatom: neophodna Vam je naljepnica (tzv. vinjeta) za korištenje autoputa. Možete je kupiti, na primjer, kod carinske kontrole na granici, na bezinskim crpkama (pumpama), u pošti ili na kiosku.

U Švicarskoj važi alkohol-promil granica od 0.5 promila. Profesionalni vozači, novi vozači, učenici auto-škola, nastavnici auto-škola, kao i prateće osoblje u vožnjama u cilju obuke ne smiju uopće konzumirati alkohol prije vožnje (0,1 promila). Ko s povećanom vrijednošću alkohola u krvi upravlja motornim vozilom ili prati vožnju u cilju obuke, mora računati s pravnim posljedicama.

Motori i motorna vozila moraju i danju imati upaljena svjetla.

Ukoliko posjedujete vlastito motorno vozilo, morate zaključiti osiguranje za motorno vozilo. Ovo osiguranje pokriva štete prouzročene drugim osobama ili predmetima u posjedu drugih osoba. Bez takvog osiguranja od odgovornosti za štetu ne može se dobiti registarska tablica za vozilo od Službe za cestovni saobraćaj.

Diese Broschüre ist in folgenden Sprachen erhältlich:

Deutsch, Französisch, Albanisch, Bosnisch/Kroatisch/Serbisch, Chinesisch (Mandarin), Englisch, Italienisch, Polnisch, Portugiesisch, Spanisch, Tamilisch, Thailändisch, Türkisch.

Download unter www.be.ch/integration

2019

Cette brochure est disponible dans les langues suivantes :

Allemand, français, albanais, anglais, bosnien/croate/serbe, chinois (mandarin), espagnol, italien, polonais, portugais, tamoul, thaïlandais, turc.

Elle est téléchargeable sous www.be.ch/integration

2019